

Fjárlaganefnd Alþingis

Austurstræti 8 - 10

101 Reykjavík

Reykjavík, 18. október 2024

Efni: Umsögn um frumvarp til fjárlaga 2025

Afreksstarf í íþróttum á Íslandi, til framtíðar

Unnið hefur verið að bættri umgjörð afreksíþróttá á Íslandi í tvö ár og gríðarmikið starf liggur að baki þeirrar vinnu. Starfshópur á vegum mennta- og barnamálaráðuneytis var skipaður í janúar 2023 um stöðu og réttindi afreksíþróttafólks og skilaði hópurinn skýrslu í apríl 2024 þar sem staðan í málaflokkinum var skýrð og margar tillögur voru settar fram um aðgerðir til að efla og styrkja afreksíþróttastarfið í landinu. Miklar væntingar eru af hálfu íþróttahreyfingarinnar um framgang þessara tillagna enda um umbyltingu að ræða í umgjörð afreksíþróttafólks á Íslandi. Markmiðið með þessari vinnu er að gera umgjörð um íslenskt afreksíþróttafólks sem næst sambærilega við það sem er hjá þjóðum sem við berum okkur helst saman við. Tillögurnar fela meðal annars í sér:

- Stofnun Afreksíþróttamiðstöðvar Íslands. Mikilvægt hlutverk hennar er að styrkja sérsambönd og íþróttafélög að sinna sínu afreksstarfi. Einnig að bæta umhverfi og efla starfsumhverfi íþróttþjálfarans, með því að efla menntun, þekkingu og hæfni þeirra. Þar mun starfa öflugt fagteymi sérfræðinga og ráðgjafa frá átta ólíkum fagsviðum íþróttá.
- Hækkun framlags til Afrekssjóðs ÍSÍ.
- Stofnun launasjóðs afreksíþróttafólks og þjálfara til að styðja viðafreksíþróttafólkið og tryggja þeim vinnumarkaðstengd réttindi.
- Aukið fjármagn til íþróttahreyfingarinnar til að lágmarka kostnaðarþátttöku iðkenda í landsliðsstarfi. Háar greiðslur foreldra vegna þátttöku barna og unglunga í landsliðsverkefnum eru til þess fallnar mismuna einstaklingum eftir fjárhag foreldra.
- Aukið fjármagn til ferðasjóðs íþróttafélaga til að koma til móts við aukinn ferðakostnað einstaklinga og félaga af landsbyggðinni.
- Hækkun fjárframlags til reksturs sérsambanda.

- Hvatakerfi sem hefur það að markmiðið að efla og styrkja afrekssvið framhaldsskólanna.
- Efling samvinnu og tengsla Afreksmiðstöðvar við grunnskólastigið og þjálfun ungmenna í íþróttafélögunum, auk foreldrafræðslu.
- Aðgerðir til að hlúa að efnilegu íþróttafólki og draga úr brotthvarfi unglinga úr íþróttum.

Mikil vinna hefur verið lögð í að kynna tillögur starfshópsins fyrir öllum þingflokkum og að störfum er þverpólitísk þingmannanefnd sem unnið hefur að málinu.

Gríðarlega mikilvægt er að halda takti í þessari vinnu svo hægt verði að ná þeim árangri sem stefnt hefur verið að enda hefur mikil orka og tími farið í undirbúning þess og úrvinnslu.

Krafa er gerð um að íþróttahreyfingin fái þann stuðning sem rætt hefur verið um til að hægt verði að tryggja faglegt og gott afreksíþróttastarf í landinu. Til þess þarf stóraukið fjármagn til málaflokksins eins og kynnt hefur verið.

Það væri mikill skaði fyrir hreyfinguna ef tímabundið ástand á Alþingi leiddi til þess að þessi áform verði að engu.

Vert er að minna á að í núverandi stjórnarsáttmála kemur fram að unnið verði með félagasamtökum að því að efla umgjörð um afreksstarf íþróttafólks. Þá kemur fram í fjármálaáætlun 2025 -2029 að meginmarkmið stjórnvalda á sviði íþróttá- og æskulýðsstarfs er að auka gæði og styrkja faglega umgjörð um skipulagt íþróttá- og æskulýðsstarf.

Gerðar eru miklar kröfur til íþróttahreyfingarinnar um leið og allt rekstrarumhverfi hennar hefur orðið mun erfiðara. Erfitt reynist að ná endum saman og stórir rekstrarþættir í tengslum við þátttöku í mótum bæði innanlands og utanlands eru bugandi. Má þar nefna sérstaklega allan ferðakostnað og uppihald. Kostnaður þessi jókst til muna síðastliðið ár í aðdraganda Ólympíuleikanna en okkar sterkasta lyftingakona, Eygló Fanndal Sturludóttir, þurfi ásamt föruneysi, að ferðast víða í von um að tryggja sig inn á Ólympíuleikana. Það tókst ekki að þessu sinni en hún var aðeins tveimur sætum frá því að ná inn á leikana og stefnir ótrauð á keppni á Ólympíuleikunum árið 2028 enda einn af sterkustu kándídötum okkar Íslendinga í það verkefni. Lyftingasamband Íslands á í verulegum fjárhagsörðugleikum hverju sinni. Sambandið hefur ekki ráð á nema hálfu stöðugildi launaðs starfsmanns og er öll önnur vinna, fyrir utan verktöku þjálfara í kringum mót, unnin í sjálfböðavinnu, þar með talin

dómgæsla á mótum. Þá á sambandið á engann heimavöll og æfa iðkendur okkar almennt við óviðunandi aðstæður, bæði hvað búnað og húsnæði varðar.

Afrekssjóður ÍSÍ hefur staðið í stað undanfarin allmörg ár þrátt fyrir hækkun á öllum þáttum rekstarins og það hefur haft áhrif á getu sérsambanda til þátttöku í afreksstarfi. Keppendur okkar þurfa í auknum mæli að standa undir kostnaði við þátttöku í landsliðsverkefnum en með því skapast veruleg hætta á því að fjárhagur og búseta geti haft áhrif á möguleika íþróttafólks til þátttöku í afreksstarfi. Einnig höfum við þurft að hætta við þátttöku landsliða í verkefnum vegna fjárskorts. Nú síðast hætti Lyftingasambandið við þátttöku í RIG 2025 vegna skorts á fjármagni.

F.H. Lyftingasambands Íslands,
María Rún Þorsteinsdóttir, framkvæmdastjóri